

УДК 343.46

 DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1477234>
О.С. ЧОРНУХА,

 аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ,
 м. Харків, Україна; e-mail: sany.ch_nuha@mail.ru;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8095-7969>

МОТИВ ТА МЕТА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕДОБРОСОВІСНОЮ КОНКУРЕНЦІЄЮ

A.S. CHORNUKHA,

 Postgraduate Student of a Ph.D., Kharkiv National University of Internal Affairs,
 Kharkiv, Ukraine; e-mail: sany.ch_nuha@mail.ru;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8095-7969>

REASON AND PURPOSE OF CRIMES, RELATED TO THE UNFAIR COMPETITION

Постановка проблеми

Одним із найважливіших принципів забезпечення свободи підприємницької діяльності як у всьому світі, так і в нашій державі, є державний захист конкуренції усіма передбаченими законодавством способами та методами, недопущення зловживання монополією становищем на ринку та неправомірного обмеження конкуренції, а також будь-яких інших проявів недобросовісної конкуренції. При цьому механізм захисту від недобросовісної конкуренції складається з багатьох елементів, серед яких одне з провідних місць належить кримінально-правовому забезпеченню охорони добросовісної конкуренції.

Відповідно до міжнародної доктрини недобросовісної конкуренції, під такою протиправною поведінкою слід розуміти незаконне використання чужої репутації та результатів чужої праці, яка має відношення до інтелектуальної діяльності у промисловій галузі. Як справедливо зазначає А. Малач (Antonin Malach), одним із стрижнів функціонування лібералізації торгівлі та забезпечення функціонування свобод внутрішнього ринку Євросоюзу слугує принцип добросовісної конкуренції [1, с.27]. На думку Ю. Кассиса (Youssef Cassis), дане твердження є цілком правомірним і щодо сфери промислової власності, пов'язаної з різноманітними ринками товарів, робіт, послуг [2, с.44].

Як і у більшості країн світу, найбільш небезпечні дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, є підставою кримінальної відповідальності для тих, хто їх вчинив. Водночас,

ч.2 ст.2 Кримінального кодексу України [3] (далі – КК України) безпосередньо пов'язує застосування кримінального покарання з доведенням в законному порядку і встановленням обвинувальним вироком суду вини особи. Відсутність вини виключає суб'єктивну сторону і тим самим й склад злочину в цілому. Разом із тим, у багатьох злочинах суб'єктивна сторона потребує встановлення мотиву та мети вчинення злочину.

Питанням визначення мотивів та цілей злочину: їх поняттю, зв'язку з виною та окремими її формами, класифікації, юридичному значенню та іншим аспектам, в юридичній літературі завжди приділялася велика увага. Водночас, слід зазначити, що більшість вчених наведені ознаки складу злочину розглядають не в їх кримінально-правовому значенні, а виходячи з мотивації людської поведінки взагалі. Наприклад, А.В. Савченко зазначає, що мотив має вирішальне правове та процесуальне значення, а звідси – розглядає його як обов'язкову ознаку суб'єктивної сторони складу злочину та вимагає його встановлення й доказування у кожному злочині [4, с.16]. Водночас, окремі дослідники намагалися довести, що прагнення дати правове визначення мотиву та мети вчинення злочину є штучним і ненауковим [5, с.4].

На наше переконання, в Особливій частині КК України, визначаючи склад конкретного злочину як обов'язкову та необхідну підставу кримінальної відповідальності у разі вчинення суб'єктом злочину відповідного суспільно небезпечного діяння, мотив і мета можуть виступати виключно як обов'язкові, необхідні ознаки складу конкретного злочину, передбаченого відповідною статтею або частиною статті Особливої частини закону України про

кримінальну відповідальність, і виключно у випадку, коли диспозиція відповідної кримінально-правової норми безпосередньо зазначає (вказує) на можливість вчинення такого діяння за конкретних мотивів або з конкретною метою. У всіх інших випадках можливо тільки констатувати про певну злочинницьку вмотивованість або цілеспрямованість такої поведінки, яка безумовно впливає на характер і ступень суспільної небезпечності вчиненого і повинна бути врахована при призначенні покарання.

Саме тому, мотив і мета вчинення злочину є виключно ознаками суб'єктивної сторони конкретного складу злочину (діяння, передбаченого Особливою частиною КК) і виключно за умов безпосереднього їх зазначення у диспозиції відповідної статті або частини статті Особливої частини закону про кримінальну відповідальність. Якраз такі підходи і закладені нами у питанні висвітлення мотивів та цілей вчинення протиправної поведінки, що визнається недобросовісною конкуренцією.

Звідси, метою статті є визначення тих внутрішніх спонукань, які викликали у винного намір вчинити дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, а також певного уявлення такої особи про бажаний результат, заради досягнення якого вона вчиняє таке суспільно небезпечне діяння. Новизна роботи полягає у комплексному розгляді впливу мотиву та мети вчинення злочинів, що посягають на умови добросовісної конкуренції, на ступінь тяжкості такої протиправної поведінки, яка, на нашу думку, настільки суттєво впливає на тяжкість відповідного діяння, що законодавець саме за їх наявності повинен визнавати протиправні дії у конкуренції злочином. Саме тому, завданнями статті є визначення недобросовісної конкуренції як прояву протиправної поведінки, особливостей психічної діяльності, що відображає ставлення свідомості і волі винного до проявів недобросовісної конкуренції, та сутності поняття "комерційний масштаб" як підстави застосування кримінальних процедур за міжнародно-правовими актами.

Недобросовісна конкуренція як прояв протиправної поведінки

Як справедливо зазначає О.О. Бакалінська, добросовісна конкуренція є засобом збалансування індивідуальних інтересів товаровиробників щодо отримання прибутків і державних інтересів з реалізації комерційних

та соціальних проектів суб'єктами господарювання; інтересів товаровиробників і споживачів щодо найкращих умов придбання і реалізації товарів; держави – отримання прибутків від ефективного використання об'єктів державної власності, отримання прибутків від податків та зборів, реалізації соціальної функції перерозподілу надприбутків недобросовісних конкурентів на користь споживачів (зниження тарифів, надання пільг окремим категоріям споживачів), задоволення потреб споживачів, захист інтересів соціально-незахищених верств населення [6, с.4].

Правові основи регулювання відносин щодо захисту від недобросовісної конкуренції в господарській (підприємницькій) діяльності закріплено низкою національних нормативно-правових актів. Їх основу складають ст.42 Конституції України [7], Господарський кодекс України [8] (далі – ГК України), Закони України "Про захист від недобросовісної конкуренції" [9], "Про захист економічної конкуренції" [10], "Про Антимонопольний комітет України" [11], "Про зовнішньоекономічну діяльність" [12], а також інші акти національного законодавства, прийняті на їх підставі. Загальна заборона недобросовісної конкуренції, що міститься в чинному законодавстві України, доповнюється низкою приватних заборон найбільш поширених і небезпечних проявів недобросовісної конкуренції.

Слід зазначити, що у деяких зарубіжних країнах (наприклад, Франції та Італії) законодавство взагалі не містить загального визначення поняття недобросовісної конкуренції у власному її розумінні, а визначає певну класифіковану систему проявів недобросовісних форм і методів конкурентної боротьби, які судами кваліфікуються як недобросовісна конкуренція. Водночас, відповідно до ч.2 ст.1 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" [9], проявами недобросовісної конкуренції є дії у конкуренції, визначені главами 2–4 цього Закону. Отже, при визначенні окремих недобросовісних конкурентних дій законодавець вдався до їх класифікації, зокрема: 1) неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання (гл.2 Закону); 2) створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції (гл.3 Закону); 3) неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці (гл.4 Закону).

Саме така класифікація проявів недобросовісної конкуренції і була взята за основу побудови відповідних кримінально-правових норм у КК України 2001 року. На момент його прийняття Розділ VII "Злочини у сфері господарської діяльності"

ті" включав статті 228 "Змова про зміну чи фіксування цін або примушування до їх зміни чи фіксування", 229 "Незаконне використання товарного знаку", 230 "Порушення антимонопольного законодавства", 231 "Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю" та 232 "Розголошення комерційної таємниці". У подальшому, суспільно небезпечні діяння, передбачені статтями 228 і 230 КК України, були, на нашу думку, необґрунтовано декриміналізовані [13, с.150–151], а до статей 231 і 232 КК України були внесені зміни, що суттєво змінили їх характеристику як таких, що були спрямовані на правове забезпечення охорони добросовісної конкуренції в нашій державі [14, с.420–422].

Необхідно враховувати, що відповідно до ст.1 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" [9], як правовий інститут недобросовісна конкуренція – це будь-які дії в конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям саме у господарській діяльності. Разом з тим, необхідно звернути увагу, що ч.1 ст.32 ГК України [8] дещо звучує коло суб'єктів таких відносин, вказуючи на те, що недобросовісна конкуренція вчиняється "у підприємницькій діяльності". Про конкуренцію саме "у підприємницькій діяльності" зазначається й у ч.2 ст.42 Конституції України [7]. Проблема щодо царини, в якій здійснюється обіг засобів індивідуалізації товарів та послуг – у господарській або підприємницькій діяльності, та їх співвідношення одна з одною, неодноразово піднімалася у спеціальній літературі [15, с.42; 16, с.56]. Разом з тим, справедливо наголошується на тому, що захист проти недобросовісної конкуренції слід розглядати як самостійний виокремлений об'єкт права інтелектуальної власності [17, с.135–137; 18, с.51].

Дійсно, у п.VIII ст.2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 року наголошується, що за змістом цієї Конвенції "інтелектуальна власність" включає права, що відносяться не тільки до літературних, художніх і наукових творів; виконавської діяльності артистів, звукозапису, радио- і телепередачам; винаходам у всіх областях людської діяльності; наукових відкриттів; промислових зразків; товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань і комерційних позначень, а й захисту проти недобросовісної конкуренції, а також усіх інших прав, які відносяться до інтелекту-

альної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній областях [19].

Саме наведене дає підстави більшості дослідників проблем кримінально-правової охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності ставити питання про необхідність доповнення структури Особливої частини чинного закону про кримінальну відповідальність самостійним та відокремленим розділом, який би об'єднував суспільно небезпечні посягання у сфері інтелектуальної власності, у тому числі й таких, що передбачають види протиправної поведінки, яка визнається недобросовісною конкуренцією.

Особливості психічної діяльності, що відображає ставлення свідомості і волі винного до проявів недобросовісної конкуренції

Загальновідомо, що суб'єктивна сторона злочину – це внутрішня сторона суспільно небезпечної поведінки, тобто психічна діяльність винної особи, що відображає ставлення її свідомості і волі до суспільно небезпечного діяння, яке вона вчиняє, та до його наслідків. Змістовно суб'єктивну сторону загального складу злочину характеризують конкретні юридичні ознаки: вина, мотив і мета його вчинення. Зазначені юридичні ознаки тісно пов'язані між собою, але їх зміст і значення у кожному складі злочину, передбаченому Особливою частиною КК України, є різними.

Саме вина особи як обов'язкова ознака будь-якого складу злочину визначає саму наявність суб'єктивної сторони і значною мірою її зміст. Водночас, з тезою, що у багатьох злочинах суб'єктивна сторона потребує встановлення мотиву та мети, що є її факультативними, тобто не завжди обов'язковими ознаками, можна погодитися лише стосовно визначення їх ролі у так званому загальному складі злочину. В Особливій частині закону про кримінальну відповідальність мотив та мета вчинення злочину мають значення обов'язкових, але тільки у тих випадках, коли вони вказуються у диспозиції конкретної кримінально-правової норми як обов'язкові ознаки саме цього злочину [20, с.166]. Як правило, у спеціальній літературі наголошується, що встановлення всіх ознак суб'єктивної сторони складу конкретного злочину і є тим завершальним етапом у констатації складу злочину, передбаченого кримінальним законом, як єдиної підстави кримінальної відповідальності (ч.1 ст.2 КК України).

Розглядаючи процес формування бажання, О.І. Рарог виділяє в ньому декілька етапів: 1) відчуття певної потреби; 2) перетворення її на спонукання до дії, тобто на мотив; 3) постановка мети, досягнення якої повинне прямо задовольняти

потребу або служити засобом для її задоволення; 4) бажання (хотіння) досягти поставленої мети [21, с.139]. У наведених етапах чітко простежується взаємозв'язок усіх суб'єктивних ознак злочину: мотив народжується з потреб і певної мірою сприяє формуванню мети, а мета разом з мотивом породжують волю особи певними способами досягти бажаного для нього результату. Отже, мотивація людської поведінки тільки тоді стає мотивом злочину, коли вона охоплює всі найбільш істотні властивості злочинного діяння, що є можливим тільки при вчиненні умисного злочину.

Достатньо поширеними у спеціальній літературі є підходи, що наявність спеціального мотиву у диспозиції кримінально-правової норми визначає можливість вчинення такого злочину тільки з прямим умислом [22, с.123]. Слід цілковито погодитися, що вказівка на спеціальний мотив конкретної протиправної поведінки обумовлює можливість вчинення суспільно небезпечного діяння виключно з умисною формою вини, але виду умислу та психічного ставлення до настання суспільно небезпечних наслідків жодним чином не обумовлює. Саме тому, на нашу думку, вчинення злочину зі спеціальним мотивом можливо як з прямим, так і з непрямим умислом, а також злочинів зі змішаною формою вини, коли такий мотив обумовлює психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності та її наслідків, виражене у формі умислу. У такому разі, вид умислу та форма вини щодо іншого діяння або похідних наслідків визначаються безпосередньо конструкцією суб'єктивної сторони складу конкретного злочину.

На відміну від складів злочинів, передбачених ст.231 "Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю" та ст.232 "Розголошення комерційної або банківської таємниці" КК України, диспозиції яких безпосередньо зазначають на умисне вчинення відповідної протиправної поведінки, ані у назві, ані у диспозиції ст.229 КК України форма вини не зазначається.

Практика застосування законодавства про захист від недобросовісної конкуренції свідчить, що найпоширенішими порушеннями чинного законодавства в цій сфері є різні за своєю природою та правовими наслідками посягання на ділову репутацію суб'єкта господарювання. В правозастосовній практиці держав романо-германської системи права ці

види порушень є найбільш поширеними. Вони мають різні назви: "незаконне використання чужої репутації" за французьким правом; "незаконне використання чужої репутації і результатів чужої роботи" – за законодавством Німеччини; "дії, що ведуть до змішування між товарами та підприємствами конкурентів" – за правовою доктриною Італії. Для всіх цих дій загальною ознакою є їх спрямованість на отримання економічного ефекту (залучення споживачів) за рахунок використання ділової репутації конкурентів, що призводить до змішування у свідомості споживачів між товарами та підприємствами конкурентів [23, с.9–11]. У Великій Британії та Канаді ці дії отримали назву "ведення справ під чужим ім'ям" [24, с.224].

Досліджуючи такий вид порушень, О.О. Бакалінська звертає увагу на те, що, як правило, ділова репутація не є безпосереднім об'єктом посягання при вчиненні недобросовісних дій. Неправомірне використання ділової репутації здійснюється шляхом посягань конкурентів на її матеріальні носії: продукцію, фірмові найменування, знаки для товарів та послуг, інші позначення. Ці носії мають бути достатньо відомими на відповідному ринку і асоціюватися у споживачів з певними, як правило високими якісними характеристиками товару. За таких умов порушник, що неправомірно використовує зазначені об'єкти, отримує можливість користуватися досягненнями законослухняного добросовісного конкурента [6, с.269].

"Комерційний масштаб" або "commercial scale"

Водночас, міжнародні угоди зобов'язують держави, які входять до складу СОТ (у т.ч. й Україну як члена цієї організації), у своїх національних законодавствах передбачити кримінальну відповідальність за піратське використання творів, що є об'єктами права інтелектуальної власності, які вчиняються у комерційних масштабах. Так, у ст.61 Розділу 5 "Кримінальні процедури" Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода TRIPS) зазначається: "Члени повинні забезпечити застосування кримінальних процедур та штрафів принаймні у випадках навмисної фальсифікації товарного знака або з порушенням авторських прав у комерційних масштабах. Заходи покарання повинні включати ув'язнення та/або грошові штрафи, достатні для того, щоб служити засобом стримування відповідно до рівня покарання, який застосовується у випадках злочинів відповідної тяжкості. У відповідних випадках заходи покарання повинні також включати накладення арешту, конфіскацію та знищення товарів, що порушують право, та будь-яких матеріалів або обладнання, які значною мірою були використані при

вчиненні порушення. Члени можуть передбачити застосування кримінальних процедур та покарання і в інших випадках порушення прав інтелектуальної власності, особливо коли вони вчинені навмисно та в комерційних масштабах" [25].

Таким чином, при кваліфікації протиправної поведінки, що визнається недобросовісною конкуренцією та потребує застосування кримінальних процедур, за документами Всесвітньої організації інтелектуальної власності конститутивними ознаками такого порушення визначається їх вчинення "навмисно" (відповідно до положень національного кримінального законодавства, мається на увазі "умисно". – О.Ч.) та у "комерційних масштабах". Критерії віднесення до злочинної (кримінально каранної) поведінки будь-яких дій у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, є цілком зрозумілими, адже суспільна небезпечність злочину обумовлена не тільки сукупністю об'єктивних ознак, що йому притаманні (об'єктом і предметом злочину, характером дії чи бездіяльності, способом і засобами, за допомогою яких учиняється посягання, місцем, часом та обстановкою вчинення діяння), а й формою вини, спрямованістю умислу особи, мотивами та метою його поведінки. Вина, її форми (умисел чи необережність) значною мірою визначає характер діяння і ступінь його тяжкості і виступає важливою обставиною, що впливає на визначення його злочином [20, с.79–80].

Але визначення критерієм застосування кримінальних процедур та штрафів відповідної протиправної поведінки за умов її вчинення "в комерційних масштабах", на нашу думку, потребує більш детального розгляду. Слід зазначити, що й у російськомовному перекладі положень ст.61 Угоди TRIPS також двічі вказується на вчинення такої поведінки "в коммерческих масштабах" [25]. Погоджуючись з тим, що при кваліфікації піратських дій за документами ВОІВ визначальним є "комерційний масштаб", О. Штефан наголошує, що він обумовлюється обсягом виготовленої незаконної продукції, способом її виготовлення, а також метою, що полягає в отриманні прибутку [26, с.5]. На нашу думку, сам термін "комерційний масштаб" є за своїм змістом неузгодженим, адже перша його частина ("комерційний") вказує на вид діяльності, а друга ("масштаб") – на її розмір. Масштаб вимірю-

ється обсягом діяльності, а не її спрямованістю, отже априорі не може бути комерційним.

У вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі існують різні визначення комерції та комерційної діяльності. На думку М.Л. Горковенка, комерцією є діяльність із забезпечення купівлі-продажу товарів, яка супроводжується проведенням відповідних розрахунків та здійснюється з метою отримання максимально можливого прибутку в умовах існуючих правових норм [27, с.126]. З.С. Варналій вказує, що комерційне підприємництво – це діяльність, пов'язана з обміном, розподілом та споживанням товарів і послуг. Змістом такого підприємництва є товарно-грошові та торговельно-обмінні операції [28, с.74]. Водночас, М.І. Зубок наголошує на тому, що комерційна діяльність є економічно більш широким поняттям, ніж торгівля, оскільки в основі торгівлі завжди лежить комерція, але не кожна комерційна діяльність зводиться тільки до торгівлі. Багато юридичних осіб у сфері комерційної діяльності здійснюють складний комплекс підприємницької діяльності для виручки доходів та отримання прибутку [29, с.36]. Тому цілком обґрунтовано Ф.Г. Панкратов і Т.К. Серьогіна визначають комерцію як вид торгового підприємництва або бізнесу, але бізнесу благородного, того бізнесу, який є основою будь-якої по-справжньому цивілізованої ринкової економіки [30, с.74].

На нашу думку, виникнення та розповсюдження не зовсім вдалого за своїм змістом словосполучення "комерційний масштаб" обумовлені помилковим перекладом з англійської мови терміну "commercial scale", що застосовується в офіційній редакції Article 61 Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights [31]. Термін "commercial" у перекладі з англійської має значення не тільки як "комерційний", а і як такий, що має промислове значення, серійний, що, в свою чергу, й обумовлює розуміння терміну "commercial scale" в цілому як вчинення відповідних правопорушень у масштабі, що має промислове значення, або у серійному масштабі. Отже передумовою застосування кримінальних процедур за чинними міжнародно-правовими актами щодо забезпечення охорони як об'єктів права інтелектуальної власності в цілому, так і забезпечення захисту від недобросовісної конкуренції зокрема, є не тільки спонукання винного отримати прибуток від такої протиправної діяльності, а і її масштаб (обсяг) – у промисловому або серійному масштабі. Зазначене одночасно не виключає отримання винним внаслідок такої протиправної поведінки й прибутку, адже такий прибуток і є метою будь-якої комерційної діяльності.

Не може залишитися поза увагою й Директива № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про забезпечення прав на інтелектуальну власність від 29.04.2004 року, яка має своєю метою встановити єдині стандарти забезпечення охорони об'єктів інтелектуальної власності на території ЄС (п.10 Преамбули Директиви) та вказує державам-членам ЄС на напрямки покращити забезпечення такої охорони у контексті виконання вимог Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS) та положень директив і регламентів ЄС з інших питань інтелектуальної власності. Зазначена Директива була прийнята з метою усунення "нерівнозначного" ("disparities") забезпечення охорони об'єктів права інтелектуальної власності, пов'язаними з передбаченими TRIPS тимчасовими заходами, методом розрахунку збитків, отриманням та використанням доказів у справах про порушення прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації товарів і послуг, а також судовою заборонаю певних дій, які суттєво відрізняються або взагалі відсутні у різних державах-членах ЄС (п.7 преамбули Директиви) [32].

По-перше, звертає на себе увагу використання у тексті документу російськомовного перекладу терміну "carried out on a commercial scale" саме як "совершенных в промышленных масштабах". Незважаючи, що на сайті "Законодавство України" Верховної Ради України зазначається, що там наведений "неофіційний переклад" Директива № 2004/48/ЄС, зазначення саме такого перекладу на офіційному сайті вищого законодавчого органу нашої держави є ще одним аргументом на користь нашої позиції щодо тлумачення наведеного терміну.

По-друге, вчинення відповідної протиправної поведінки, що порушує торгові та інші чесні звичаї ведення конкуренції у промислових масштабах, обумовлює застосування державами-членами заходів, необхідних для того, щоб компетентні судові органи мали змогу у відповідних випадках та на прохання однієї з сторін, постановляти рішення про передачу банківських, фінансових або комерційних документів, які перебувають у протилежній сторони, без шкоди для охорони конфіденційних даних (ч.2 ст.6 Директиви № 2004/48/ЄС), гарантують можливість постановляти рішення про надання інформації щодо походження та каналів збуту товарів або послуг, які порушують право інтелектуальної власності, правопорушником

або будь-якою іншою особою, яка виявила таке порушення (ч.1 ст.8 Директиви № 2004/48/ЄС), а також надають можливість судовим органам постановляти рішення про запобіжний арешт рухомого і нерухомого майна передбачуваного правопорушника, у тому числі блокування його банківських рахунків та інших активів, якщо сторона, що зазнала шкоди, наводить переконливі обставини щодо загрози не отримати компенсації (ч.2 ст.9 Директиви № 2004/48/ЄС). Тобто за своїм правовим характером наведені вище правомочності слід віднести саме до кримінальних процедур.

По-третє, згідно із положеннями ст.13 Директиви № 2004/48/ЄС, держави-члени можуть передбачати ухвалення компетентними судовими органами рішення на прохання сторони, що зазнала шкоди, про сплату правопорушником суб'єкту права компенсації, адекватної фактичній шкоді, яка була завдана внаслідок правопорушення. Водночас, при встановленні відшкодування судові органи мають право приймати альтернативні рішення. Або врахувати всі наявні негативні аспекти, що були спричинені стороні, яка зазнала шкоди (як реальні збитки, так й інші негативні економічні наслідки, у тому числі втрату прибутків, будь-які неправомірні доходи, отримані правопорушником та, у відповідних випадках, інші фактори крім економічних, такі як моральна шкода, спричинена порушенням). Або судові органи можуть встановлювати компенсацію шкоди як фіксовану суму, що визначається на підставі хоча б розміру роялті або зборів, які мав би сплатити правопорушник, якби він звернувся за дозволом щодо використання прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації товарів та послуг до володільця таких прав.

В останньому випадку, на наше переконання, спричинення володільцеві відповідних прав будь-яких реальних збитків або моральної шкоди повинні бути відсутні, адже мова йде виключно про компенсацію упущеної вигоди у розмірі роялті зборів, які мав би сплатити правопорушник.

Висновки

Таким чином, підсумовуючи характеристики та сутність ознак суб'єктивної сторони злочинів, пов'язаних як з порушенням прав на об'єкти інтелектуальної власності в цілому, так і з вчиненням будь-яких злочинних дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, тобто психічної діяльності особи, що відображає ставлення її свідомості і волі до відповідного суспільно небезпечного діяння, яке вона вчиняє, і до його наслідків, слід констатувати наступне:

1. Мотив і мета вчинення злочинної поведінки, що порушує умови добросовісної конкуренції, є виключно ознаками суб'єктивної сторони відповідного складу злочину (діяння, передбаченого статтями 229, 231, 232 та 305 КК України) за умов безпосереднього їх зазначення у диспозиції відповідної статті або частини статті Особливої частини кримінального закону.

2. За основу класифікації окремих недобросовісних конкурентних дій доцільно та обґрунтовано, на нашу думку, використовувати обраний законодавцем поділ такої протиправної поведінки на три групи, зокрема: 1) неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання; 2) створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції; 3) неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці.

3. Система кримінальної відповідальності щодо кримінально-правового забезпечення охорони добросовісної конкуренції у нашій державі, яка була закладена у тексті КК України 2001 року на момент його прийняття, більшою мірою відображала характер протиправної поведінки у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, ніж чинна на тепер система злочинів, передбачених Розділом VII Особливої частини КК України.

4. Виходячи із існуючої системи Особливої частини чинного КК України, слід констатувати, що захист від недобросовісної конкуренції є основним безпосереднім об'єктом злочинів, передбачених статтями 229, 231 та 232 КК України; права інтелектуальної власності на відповідні об'єкти (засоби індивідуалізації товарів та послуг і комерційну таємницю) виступають додатковим обов'язковим об'єктом зазначених посягань; родовим об'єктом цих злочинів визначені відносини у сфері господарської діяльності. Утворення у системі Особливої частини КК України окремого роз-

ділу щодо злочинів у сфері інтелектуальної власності, призведе виключно до того, що родовий та додатковий основний об'єкти зазначених посягань переміняються місцями.

5. Відповідно до ст.61 Розділу 5 "Кримінальні процедури" Угоди TRIPS та Директиви № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про забезпечення прав на інтелектуальну власність, передумовою застосування кримінально-правових заходів щодо суспільно небезпечної поведінки у конкуренції, яка суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності є умисне вчинення актів недобросовісної конкуренції, як це на сьогодні й передбачено відповідними нормами КК України.

6. Передумовою застосування кримінальних процедур за вчинення будь-якого діяння у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, є визначення відповідного порушення як такого, що вчиняється у промисловому масштабі, тобто дій, пов'язаних з серійним одержанням прибутку від використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару або відомостей, що становлять комерційну таємницю, права інтелектуальної власності щодо яких належать іншим особам, за умов їх вчинення всупереч установленому законом порядку. Такий масштаб обумовлюється обсягом виготовленої продукції або наданих послуг, серійним способом виготовлення продукції або системним характером надання послуг та обов'язковою метою такої діяльності – отримання прибутку.

7. Обставинами, що вказують саме про промисловий масштаб відповідних порушень, можуть слугувати прибуток, що не був отриманий суб'єктом права, або доходи, неправомірно отримані порушником, а також, у відповідних випадках, завдана суб'єкту права моральна шкода.

8. На підставі вищенаведеного, диспозиції відповідних норм доцільно доповнити вказівкою на системний (промисловий) характер порушення та вчинення такої протиправної поведінки або з корисливих мотивів, або з метою отримання прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jak podnikat po vstupu do EU / A. Malach a kol. ; odp. red. A. Sojková. Praha: Grada publishing, 2005. 524 s.
2. Y. Cassis. Big business: The European experience in the twentieth century. Oxford: Oxford UP, 1999. 277 p.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341–III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину / наук. ред. М. Й. Коржанський. Київ: Атіка, 2002. 143 с.
5. Харазишвили Б. В. Вопросы мотива поведения преступника в советском праве. Тбилиси: Цодна, 1963. 288 с.

6. Бакалінська О. О. Правове регулювання добросовісної конкуренції в Україні: монографія. Київ: НДІ приват. права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. 373 с.
7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
8. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр>.
10. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
11. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.
12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
13. Чорнуха О. С., Харченко В. Б. Примушення до анти конкурентних узгоджених дій (до п'ятої річниці «гуманізації» відповідальності за порушення у сфері господарської діяльності. *Вісник Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Серія право*. 2016. Вип.22. С. 148–152.
14. Харченко В. Б. Кримінально-правова охорона прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації в Україні: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 479 с.
15. Берзін П. Визначення місця вчинення порушення права на знак для товарів і послуг, фірмове найменування та кваліфіковане зазначення походження товару. *Прокуратура. Людина. Держава*. 2004. № 1. С. 38–44.
16. Радутний О. Е. Кримінальна відповідальність за незаконне збирання, використання та розголошення відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю: монографія. Харків: Ксілон, 2008. 202 с.
17. Нерсисян А. С. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності: монографія. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2010. 192 с.
18. Харченко В. Б. Комерційна таємниця: проблеми охорони за кримінальним законодавством України та напрямки її вдосконалення. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2008. № 6. С. 42–52.
19. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: від 14.07.1967. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_169.
20. Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. / [В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2015. 528 с.
21. Рарог А. И. Квалификация преступлений по субъективным признакам. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2002. 304 с.
22. Гаухман Л. Д. Насилие как средство совершения преступления. Москва: Юрид. лит., 1974. 167 с.
23. Еременко В. И. Законодательство о пресечении недобросовестной конкуренции капиталистических стран. Москва: ВНИИПИ, 1991. 169 с.
24. Паращук С. А. Конкурентное право: (Правовое регулирование конкуренции и монополии): учеб.-практ. пособие. Москва: Городец, 2002. 413 с.
25. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності СОР: від 15.04.1994. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
26. Штафан О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2009. № 6. С. 3–13.
27. Горковенко М. Л. К вопросу о понятии "коммерция", коммерческая и предпринимательская деятельность. *Правовое обеспечение социально-экономического развития субъектов Российской Федерации: сборник материалов науч.-практ. конф. (г. Иркутск, 17 марта 2010 г.)*. Иркутск: Изд-во БГУЭП, 2010. С. 124–128.
28. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2006. 352 с.
29. Зубок М. І. Основи безпеки комерційної діяльності підприємств та банків: навч.-метод. посібник. Київ: КНТЕУ, 2005. 200 с.
30. Панкратов Ф. Г., Серьогіна Т. К. Комерційна справа. Рівне: Видавнича агенція "Вертекс", 2001. 352 с.
31. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf.
32. Директива № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про забезпечення прав на інтелектуальну власність: від 29.04.2004 № 2004/48/ЄС. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b39#n89.

REFERENCES

1. Malach, A. a kol.; A. Sojková (Red.). (2005). *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada publishing (in Czech.).
2. Cassis, Y. (1999). *Big business: The European experience in the twentieth century*. Oxford: Oxford UP.
3. *Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny* [Criminal codex of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (05.04.2001 No 2341–3). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (in Ukr.).
4. Savchenko, A. V.; Korzhans'kyi, M. Y. (Red.). (2002). *Motyv i motyvatsiya zlochyynu* [The motive and motivation of a crime]. Kyiv: Atika (in Ukr.).
5. Kharazishvili, B. V. (1963). *Voprosy motiva povedeniya prestupnika v sovetskom prave* [Questions of the motive of a criminal's behavior in Soviet law]. Tbilisi: Tsodna (in Russ.).
6. Bakalins'ka, O. O. (2014). *Pravove rehulyuvannya dobrosovisnoyi konkurentsii v Ukrayini: monohrafiya* [Legal regulation of fair competition in Ukraine: monograph]. Kyiv: NDI pryvat. prava i pidpryyemnytstva imeni F. H. Burchaka NAPrN Ukrayiny (in Ukr.).
7. *Konstytutsiya Ukrayiny* [Constitution of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (28.06.1996 No 254к/96-BP). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-бп> (in Ukr.).
8. *Hospodars'kyi kodeks Ukrayiny* [Economic Code of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (16.01.2003 No 436–4). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (in Ukr.).
9. *Pro zakhyst vid nedobrosovisnoyi konkurentsii* [On protection from unfair competition]. Zakon Ukrayiny (07.06.1996 No 236/96-BP). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-бп> (in Ukr.).
10. *Pro zakhyst ekonomichnoyi konkurentsii* [On the protection of economic competition]. Zakon Ukrayiny (11.01.2001 No 2210–3). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (in Ukr.).
11. *Pro Antymonopol'nyy komitet Ukrayiny* [About the Antimonopoly Committee of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (26.11.1993 No 3659–12). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (in Ukr.).
12. *Pro zovnishn'oekonomichnu diyal'nist'* [On foreign economic activity]. Zakon Ukrayiny (16.04.1991 No 959–12). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (in Ukr.).
13. Chornukha, O. S., & Kharchenko, V. B. (2016). Prymushennya do anty konkurentnykh uz·hodzhenykh diy (do p"yatoyi richnytsi «humanizatsiyi») vidpovidal'nosti za porushennya u sferi hospodars'koyi diyal'nosti [Forced to anticompetitive concerted actions (up to the fifth anniversary of the "humanization" of responsibility for violations in the field of economic activity)]. *Visnyk Kharkiv. nats. un-tu imeni V. N. Karazina. Seriya pravo*, (22). 148–152 (in Ukr.).
14. Kharchenko, V. B. (2011). *Kryminal'no-pravova okhorona prav na rezul'taty tvorchoyi diyal'nosti ta zasoby individualizatsii v Ukrayini: monohrafiya* [Criminal law protection of rights to the results of creative activity and means of individualization in Ukraine: monograph]. Kharkiv: KHNU im. V. N. Karazina (in Ukr.).
15. Berzin, P. (2004). Vyznachennya mistysya vchynennya porushennya prava na znak dlya tovariv i posluh, firmove naymenuvannya ta kvalifikovane zaznachennya pokhodzhennya tovaru [Definition of the place where the violation of the right to a mark for goods and services is violated, the trade name and the qualified indication of the origin of the goods]. *Prokuratura. Lyudyna. Derzhava*, (1). 38–44 (in Ukr.).
16. Radutnyy, O. E. (2008). *Kryminal'na vidpovidal'nist' za nezakonne zbyrannya, vykorystannya ta roz·holoshennya vidomostey, shcho stanovlyat' komertsiynu abo bankivs'ku tayemnytsyu: monohrafiya* [Criminal liability for the illegal collection, use and disclosure of information constituting commercial or banking secrets: monograph]. Kharkiv: Ksilon (in Ukr.).
17. Nersesyan, A. S. (2010). *Kryminal'no-pravova okhorona prav intelektual'noyi vlasnosti: monohrafiya* [Criminal Law Enforcement of Intellectual Property Rights: Monograph]. Khmel'nyts'kyy: Khmel'nyts'kyy un-t upravlinnya ta prava (in Ukr.).
18. Kharchenko, V. B. (2008). Komertsiyna tayemnytsya: problemy okhorony za kryminal'nym zakonodavstvom Ukrayiny ta napryamky yiyi vdoskonalennya [Commercial secret: problems of protection under the criminal legislation of Ukraine and directions for its improvement]. *Teoriya i praktyka intelektual'noyi vlasnosti*, (6). 42–52 (in Ukr.).
19. *Konventsia pro zasnuvannya Vsesvit'noyi orhanizatsiyi intelektual'noyi vlasnosti* [Convention on the Establishment of a World Intellectual Property Organization]. (14.07.1967). Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_169 (in Ukr.).
20. Borysov, V. I., Tatsiy, V. YA., & Tyutyuhin, V. I. et all.; Tatsiy, V. YA., Borysov, V. I., & Tyutyuhin, V. I. (Reds.). (2015). *Kryminal'ne pravo Ukrayiny. Zahal'na chastyna: pidruch.* [Criminal Law of Ukraine. General part: under the arm.]. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
21. Rarog, A. I. (2002). *Kvalifikatsiya prestupleniy po sub'yektivnym priznakam* [Qualification of crimes on subjective grounds]. Sankt-Peterburg: Yurid. tsentr Press (in Russ.).
22. Gaukhman, L. D. (1974). *Nasiliye kak sredstvo soversheniya prestupleniya* [Violence as a means of com-

- mitting a crime]. Moskva: Yurid. lit. (in Russ.).
23. Yeremenko, V. I. (1991). *Zakonodatel'stvo o presechenii nedobrosovestnoy konkurentsii kapitalisticheskikh stran* [Legislation on the suppression of unfair competition in capitalist countries]. Moskva: VNIPI (in Russ.).
 24. Parashchuk, S. A. (2002). *Konkurentnoye pravo: (Pravovoye regulirovaniye konkurentsii i monopolii): ucheb.-prakt. posobiye* [Competition law: (Legal regulation of competition and monopoly): studies.-practical. allowance]. Moskva: Gorodets (in Russ.).
 25. *Uhoda pro torhovel'ni aspekty prav intelektual'noyi vlasnosti SOT* [Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights of the WTO]. (15.04.1994). Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018 (in Ukr.).
 26. Shtafan, O. (2009). *Deshcho do pytannya pro porushennya u sferi avtors'koho prava* [Somewhat to the copyright issue]. Theory and practice of intellectual property]. *Teoriya i praktyka intelektual'noyi vlasnosti*, (6). 3–13 (in Ukr.).
 27. Gorkovenko, M. L. (2010). *K voprosu o ponyatii "kommertsiya", kommercheskaya i predprinimatel'skaya deyatel'nost'* [On the question of the concept of "commerce", commercial and entrepreneurial activities]. In: *Pravovoye obespecheniye sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya sub'yektiv Rossiyskoy Federatsii: sbornik materialov nauch.-prakt. konf.* (g. Irkutsk, 17 marta 2010 g.). Irkutsk: Izd-vo BGUEP (s. 124–128) (in Russ.).
 28. Varnaliy, Z. S. (2006). *Osnovy pidpryyemnytstva: navch. posibnyk* [Fundamentals of Entrepreneurship: Teach. manual]. Kyiv: Znannya-Pres (in Ukr.).
 29. Zubok, M. I. (2005). *Osnovy bezpeky komertsiyoi diyal'nosti pidpryyemstv ta bankiv: navch.-metod. posibnyk* [Fundamentals of the security of commercial activity of enterprises and banks: educational method. manual]. Kyiv: KNTEU (in Ukr.).
 30. Pankratov, F. H., & Ser'ohina, T. K. (2001). *Komertsiyina sprava* [Commercial case]. Rivne: Vydavnycha ahentsiya "Verteks" (in Ukr.).
 31. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. Retrieved from: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf.
 32. *Dyrektyva No 2004/48/YES Yevropeys'koho parlamentu i Rady YES pro zabezpechennya prav na intelektual'nu vlasnist'* [Directive 2004/48/EU of the European Parliament and of the Council of the EU on the enforcement of intellectual property rights]. (29.04.2004). Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b39#n89 (in Ukr.).

Надійшла 21.08.2018

РЕКОМЕНДОВАНЕ ЦИТУВАННЯ (RECOMMENDED CITATION), АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS)

Чернуха О. С. Мотив та мета злочинів, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 4. С. 109–119. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2018_4_11.pdf

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1477234>

Розглянуто визначення мотиву та цілей вчинення протиправної поведінки у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності; зроблено аналіз суб'єктивних ознак відповідних суспільно небезпечних посягань як обов'язкових та необхідних підстав кримінальної відповідальності. Досліджено окремі прояви (форми) недобросовісної конкуренції; показано, що термін "commercial scale" відповідно до міжнародно-правових актів має своїм змістом вчинення відповідної протиправної поведінки у промисловому масштабі, тобто дій, пов'язаних з серійним протиправним одержанням прибутку на ринку товарів, робіт та послуг. Показано, що підставою застосування кримінальних процедур за Угодою TRIPS та Директивою № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про забезпечення прав на інтелектуальну власність є вчинення таких порушень або з корисливих мотивів, або з метою отримання прибутку.

Ключові слова: захист від недобросовісної конкуренції; засоби індивідуалізації товарів і послуг; комерційна таємниця; мотив та мета протиправних дій у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям

Чернуха А.С. Мотив и цель преступлений, связанных с недобросовестной конкуренцией

Рассмотрено определение мотива и целей совершения противоправного поведения в конкуренции, которое противоречит торговым и другим честным обычаям в хозяйственной деятельности; произведен анализ субъективных признаков соответствующих общественно опасных посягательств как обязательных и необходимых оснований уголовной ответственности. Исследованы отдельные проявления (формы) недобросовестной конкуренции; показано, что термин "Commercial scale" в соответствии с международно-правовыми актами имеет своим содержанием совершения соответствующего противоправного поведения в промышленном масштабе, то есть действий, связан-

ных с серийным противоправным получением прибыли на рынке товаров, работ и услуг. Показано, что основанием применения криминальных процедур по Соглашению TRIPS и Директиве № 2004/48/ЕС Европейского парламента и Совета ЕС об обеспечении прав на интеллектуальную собственность является совершение таких нарушений или из корыстных побуждений, или с целью получения прибыли.

Ключевые слова: защита от недобросовестной конкуренции; средства индивидуализации товаров и услуг; коммерческая тайна; мотив и цель противоправных действий в конкуренции, противоречащим торговым и другим честным обычаям

Chornukha A.S. Reason and Purpose of Crimes, Related to the Unfair Competition

One of the major principles of providing freedom of entrepreneurial activity is state protection from all kinds of unfair competition. At the same time, in the mechanism of such defence one of leading places belongs to the penal law providing of the guard of relations in which the subjects of ménage take part due to unfair competition. So, the aim of the article is to determine those internal motives, which have driven a guilty person to accomplish illegal actions at a competition, and also a certain vision of such a person of the desired result for the sake of achievement of which it accomplishes the proper publicly dangerous act is guilty. The novelty of the work consists in a complex consideration of the influence of reason and purpose of trenching upon the terms of conscientious competition, that substantially influence the weight of the proper act and its identification as illegal conduct. The aim of the scientific article is to determine features of psychical activity, which represents the relation of consciousness and will of the guilty person to such displays, and also the essence of the concept "commercial scale" as grounds of criminal procedures application according to international legal acts. On the basis of the conducted analysis, such major conclusions are made in the article: 1) reason and purpose of criminal behaviour, which violates the terms of conscientious competition, are exceptionally the signs of subjective side of the proper corpus delicti at the terms of their direct pointing in disposition of the proper article of Special Part of Penal Law; 2) as the basis of classification of separate unconscientiously competition actions it is necessary to use selected by legislator division of such unlawful conduct into three groups; 3) according to the present system of Special Part of Criminal Law in force, protection from an unfair competition is the basic direct object of crimes, foreseen in the articles 229, 231 and 232 the Criminal Code of Ukraine, and intellectual ownership rights on the proper objects are additional obligatory objects of the noted encroachments; 4) in relation to a publicly dangerous conduct a competition has an intentional feausance pre-condition of application of criminal procedures publicly of dangerous acts, foreseen the proper norms of law on criminal responsibility, and determination of the proper violation as such which is accomplished in an industrial scale, that actions, related to the serial receipt of income; such scale is stipulated the volume of the made products or given services, serial method of making of products or system character of grant of services and obligatory purpose of such activity is a receipt of income. 5) it is expedient to complete disposition of the proper norms pointing at system (industrial) character of violation and feausance of such unlawful conduct either due to some selfish motives or with the purpose to get income.

Key words: defence against an unfair competition; facilities of individualization of commodities and services; commercial secret; reason and purpose of unlawful actions are in a competition, contradicting point-of-sale and to other honest consuetudes